

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/સ્પેશયલ ક્રિમિનલ એપ્લીકેશન (હેબિયસ કોર્પસ) નં. ૯૬૭૬/૨૦૨૫

[ઓન નોટસ ફોર સ્પિકિંગ ટુ મિનિસ્ટર્સ ઓફ ઓર્ડર ડેટેડ ૨૮/૧૧/૨૦૨૫ ઇન
આર/એસ.સી.આર.એ./૯૬૭૬/૨૦૨૫]

=====

કેદાર ઘનશ્યામભાઈ પારેખ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧ વતી અંગરેશ વી. જાની (૮૬૭૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૪, ૫, ૬ વતી મનન એ. શાહ (૫૪૧૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩, ૪, ૫, ૬ વતી નિધિ મનન શાહ (૯૦૩૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એન.એસ. સંજય ગૌડા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ઉત્કર્ષ ઠાકોરભાઈ દેસાઈ

તારીખ: ૦૫/૧૨/૨૦૨૫

ઓરલ ઓર્ડર

(માનનીય ન્યાયાધીશ એન.એસ. સંજય ગૌડા દ્વારા)

૧. હાલના કેસમાં, આ કોર્ટે ૨૮.૧૧.૨૦૨૫ ના રોજ CAV ચુકાદો આપ્યો છે. નોટ ફોર સ્પિકિંગ ટુ મિનટ્સ દ્વારા એવું નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યું છે કે ચુકાદાના ભાષાંતર દરમિયાન, ભૂલથી, ફકરા નં. ૪૨ અને ૪૩ માં, જે શાળામાં બાળકો અભ્યાસ કરતા હતા તેનું નામ ખોટી રીતે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. સદર ભૂલ આથી સુધારવામાં આવે છે. આમ, ૨૮.૧૧.૨૦૨૫ ના સી.એ.વી. જજમેન્ટના ફકરા નં. ૪૨ અને ૪૩ ને આથી સુધારેલા ફકરા નં. ૪૨ અને ૪૩ દ્વારા બદલવામાં આવે છે. સુધારેલા ફકરા નં. ૪૨ અને ૪૩ નીચે મુજબ છે:

"૪૨. એવું જોવામાં આવે છે કે સગીર પુત્રી ત્રયાક્ષી, જે જે.એચ.બી. સરદાર પ્રાચમરી ઇંગ્લિશ સ્કૂલ, સુરત ખાતે અભ્યાસ કરતી હતી, તેને જી.ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરત ખાતે પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો. જો કે, તેણીના ભાઈ સાથે તેણીના દાદા-દાદી સાથે રહેવા અંગે ઉપર નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા, જી.ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરત ખાતે તેણીના શિક્ષણનું સાતત્ય વ્યવહાર અથવા શક્ય રહેશે નહીં.

૪૩. અમે, તેથી, જે શાળામાં સગીર ભાઈ એકરાજ અભ્યાસ કરી રહ્યો છે એટલે કે સત્ય સાઈ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સ્કૂલ, સુરત જ્યાં સગીર એકરાજ અભ્યાસ કરે છે, તેને તેણીને પ્રવેશ આપવા અને ત્યાં તેણીનો અભ્યાસ ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવા નિર્દેશ આપીએ છીએ."

૨. તે મુજબ નવી રિટ/આદેશ જારી કરવામાં આવશે. ચુકાદાનો બાકીનો ભાગ
યથાવત રહેશે.

૩. મિનિટ્સ માટે સ્પીકિંગ ટુ નોટ તે મુજબ સ્વીકારવામાં આવે છે.

સહી / –

(એન.એસ. સંજય ગૌડા, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી / –

(ઉત્કર્ષ ઠાકોરભાઈ દેસાઈ, ન્યાયમૂર્તિ)

અનામત રાખ્યા તા. ૧૬/૧૦/૨૦૨૫

જાહેર કર્યા તા. ૨૮/૧૧/૨૦૨૫

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/સ્પેશયલ ક્રિમિનલ એપ્લીકેશન (હેબિયસ કોર્પસ) નં. ૯૬૭૬/૨૦૨૫

સાથે

ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપ્લીકેશન (ફોર ઇન્ટેરિમ રિલીફ) નં. ૨/૨૦૨૫

ઇન આર/સ્પેશયલ ક્રિમિનલ એપ્લીકેશન નં. ૯૬૭૬/૨૦૨૫

સાથે

ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપ્લીકેશન (ડાયરેક્શન) નં. ૪/૨૦૨૫

ઇન આર/સ્પેશયલ ક્રિમિનલ એપ્લીકેશન નં. ૯૬૭૬/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એન.એસ. સંજય ગૌડા

સહી/ -

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ઉત્કર્ષ ઠાકોરભાઈ દેસાઈ

સહી/ -

કેદાર ઘનશ્યામભાઈ પારેખ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો

ઉપસ્થિતિ:

અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧ વતી અંબરિશ વી. જાની (૮૬૭૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૪, ૫, ૬ વતી મનન એ. શાહ (૫૪૧૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩, ૪, ૫, ૬ વતી નિધિ મનન શાહ (૯૦૩૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એન.એસ. સંજય ગૌડા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ઉત્કર્ષ ઠાકોરભાઈ દેસાઈ

તારીખ: ૦૫/૧૨/૨૦૨૫

ઓરલ ઓર્ડર

(માનનીય ન્યાયાધીશ એન.એસ. સંજય ગૌડા દ્વારા)

[૧] શું બાળકોની કસ્ટડી, જે પિતા દ્વારા તેમના માતા-પિતા અને તેમના ભાઈ-બહેનોને સોંપવામાં આવી હતી, તેને ગેરકાયદેસર અટકાયત ગણી શકાય જે હેબિયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવાને પાત્ર બનાવે છે, તે આ રિટ અરજીમાં વિચારણા કરવાનો પ્રશ્ન છે.

[૨] જે તથ્યો વિવાદમાં નથી, અને જે દલીલોમાંથી જાણી શકાય છે, તે નીચે મુજબ છે:-

[૩] અરજદાર, કેદાર ઘનશ્યામ પારેખ (ત્યારબાદ "પિતા" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે), એ વૈભવી ગાંધી સાથે લગ્ન કર્યા હતા અને આ લગ્નજીવનથી બે બાળકો, એટલે કે એકરાજ અને ત્રયાક્ષી, જેઓ હવે અનુક્રમે ૧૪ અને ૯ વર્ષના છે, જન્મ્યા હતા.

[૪] કમનસીબે, પિતા અને સદર વૈભવી ગાંધી વચ્ચે મતભેદો ઊભા થતાં, લગ્ન વિરોધ માટે કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી, અને ૦૭.૦૮.૨૦૨૩ ના રોજ પરસ્પર સંમતિથી છૂટાછેડાની હુકમનામું મેળવવામાં આવ્યું હતું.

[૫] છૂટાછેડાના આ હુકમનામા હેઠળ, પિતા અને વૈભવી ગાંધી દ્વારા એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે પિતા બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી પોતાની પાસે

રાખશે. આમ, છૂટાછેડાના હુકમનામા હેઠળ, પિતાએ તેની પ્રથમ પત્ની, વૈભવી ગાંધી પાસેથી તેના બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી મેળવી હતી.

[૬] પિતા આ અરજીમાં એવું જણાવે છે કે તેમના અગાઉના લગ્નના વિસર્જનના એક વર્ષ અને ત્રણ મહિના પછી, તેમણે નવેમ્બર ૨૦૨૪ ના મહિનામાં દિવ્યા વૈધ નામની વ્યક્તિ સાથે લગ્ન કર્યા. તેમણે અરજીમાં સ્વીકાર્યું છે કે લગ્ન પછી, તેઓ ભાડાના મકાનમાં રહેવા ગયા, જેનો અર્થ એ છે કે ત્યાં સુધી, તેઓ તેમના માતા-પિતા અને બહેનો (જેઓ સ્વીકૃત રીતે અપરિણીત છે) સાથે રહેતા હતા. વાસ્તવમાં, રિટ અરજીમાં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ચોક્કસ રજૂઆત નીચે મુજબ છે:—

"ત્યારબાદ વર્તમાન અરજદારે ૦૨/૧૧/૨૦૨૪ ના રોજ દિવ્યા એસ. વૈધ સાથે લગ્ન કર્યા અને વર્તમાન અરજદાર શીર્ષક કલમમાં ઉલ્લેખિત ભાડાના સ્થળે રહેવા ગયા અને ફેમિલી ફ્રેન્ડ્સ અને સંબંધીઓના સૂચન પર બાળકો પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખ્યું અને વર્તમાન અરજદાર દરરોજ મુલાકાત લેતા હતા અને શાળાએથી લેવા અને મૂકવા આવતા હતા અને ત્યારબાદ તેમને ફરવા માટે અને નવા ઘરે લઈ જતા હતા જેથી તેઓ તેમની માતા સાથે આરામદાયક રહી શકે અને બાળકો પણ તેમની નવી માતા સાથે ખુશ હતા અને નવા ઘરે આવવા લાગ્યા હતા અને તેમની સાથે ગુણવત્તાયુક્ત સમય વિતાવ્યો હતો અને સાંજે વર્તમાન અરજદાર તેમને પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ ને ત્યાં મૂકી આવતા હતા. બાદમાં તેઓ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૫ માં કાશ્મીરની વેકેશન ટ્રિપ પર પણ ગયા હતા."

[૭] ઉપરોક્ત રજૂઆત પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, પિતા સ્પષ્ટપણે સ્વીકારે છે કે તેમણે તેમના ફેમિલી ફ્રેન્ડ્સ અને સંબંધીઓના સૂચનનો સ્વીકાર કર્યો અને

તેમના બે બાળકોને તેમના માતા-પિતા અને તેમની બે અપરિણીત બહેનો સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવાનું નક્કી કર્યું. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પિતા એ હકીકતને વિવાદિત કરતા નથી કે તેમણે સ્વૈચ્છિક રીતે તેમના બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી તેમના માતા-પિતા અને તેમની બહેનોને સોંપી દીધી હતી. આ સ્પષ્ટપણે એટલા માટે છે કારણ કે તેમણે બીજી વાર લગ્ન કર્યા હતા અને તેમની બીજી પત્ની સાથે ભાડાના સ્થળે રહેવાનું નક્કી કર્યું હતું.

[૮] અહીં એ જણાવવું પ્રાસંગિક રહેશે કે દિવ્યા વૈદ્યના પણ અગાઉ લગ્ન થયા હતા અને તેમના અગાઉના લગ્નથી, તેમને બે બાળકો છે, જેમાંથી એક બોર્ડિંગ સ્કૂલમાં છે અને બીજું તેમની સાથે રહે છે.

[૯] લેખિત અરજીમાં એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨૧.૦૪.૨૦૨૫ ના રોજ, નાના બાળકને, એટલે કે પુત્રીને, નવી શાળા જી. ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો, અને તેણીએ ૦૭.૦૫.૨૦૨૫ સુધી સદર શાળામાં હાજરી આપી હતી. સદર શાળા ૦૮.૦૫.૨૦૨૫ થી ૦૮.૦૬.૨૦૨૫ સુધી વેકેશન માટે બંધ હતી. એવો આરોપ છે કે વેકેશન દરમિયાન, પિતાના માતા-પિતા અને તેમની બહેનોએ શાળાના અંતર અને સમય વિશે તેમને પજવવાનું શરૂ કર્યું અને સૂચન કર્યું કે પિતા તેમની સાથે રહેવા આવે. જ્યારે તેઓએ શાળાના અંતર અને સમય વિશે તેમને પજવવાનું શરૂ કર્યું, ત્યારે પિતાએ સૂચન કર્યું કે તેમના માતા-પિતા અને તેમની બહેનો તેમની સાથે આવીને રહે. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે પિતા તેમના

માટે અલગ રહેવા માટે અન્ય એપાર્ટમેન્ટની વ્યવસ્થા કરશે, પરંતુ આ ઓફર નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

[૧૦] એવો આરોપ છે કે ૦૮.૦૬.૨૦૨૫ ના રોજ, જ્યારે પિતા તેમની પુત્રીને શાળાએથી લેવા ગયા, ત્યારે તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તેણીની તબિયત સારી નથી અને તેણીએ શાળા બદલી નાખી છે કારણ કે તે શાળામાં આરામદાયક ન હતી. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૮.૦૬.૨૦૨૫ થી, પિતાને તેમના બાળકોને મળવાની પરવાનગી આપવામાં આવી નથી અને તેમને તેમના માતા-પિતા અને બહેનોના ઘરે પણ આવવા દેવામાં આવ્યા ન હતા, અને તેમને ધમકી આપવામાં આવી હતી.

[૧૧] આ નિર્વિવાદ તથ્યો સૂચવે છે, જેમ અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, કે બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી પિતાના બીજા લગ્ન પછી દાદા-દાદી અને ભાઈ-બહેનોને સોંપવામાં આવી હતી, અને તેઓ ખરેખર તેમની સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખતા હતા જ્યાં સુધી નાની પુત્રીને એપ્રિલ ૨૦૨૫ માં જી. ડી. ગોએન્કા ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અરજદારના લગ્નથી લઈને ૨૦૨૩ ના વર્ષમાં તેમના છૂટાછેડા સુધી અને એપ્રિલ ૨૦૨૫ સુધી, બંને બાળકો તેમના દાદા-દાદી અને તેમની કાકીઓ સાથે રહેતા હતા, અને માત્ર એપ્રિલ મહિનામાં જ નાની પુત્રીને અલગ શાળામાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

[૧૨] જ્યારે પિતા દલીલ કરે છે કે તેમના બે બાળકોને ગેરકાયદેસર રીતે અટકાયતમાં રાખવામાં આવ્યા છે અને તેમની પુત્રી તેના માતા-પિતા દ્વારા

દુર્વ્યવહારનો ભોગ બની રહી છે અને જે શાળામાં તેણીને પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો છે તેમાં તેની હાજરી અનિયમિત હતી તેવું દર્શાવવા માટે થોડા ફોટોગ્રાફ્સ પર આધાર રાખે છે, ત્યારે માતા-પિતા અને બહેનો દલીલ કરે છે કે બે સગીર બાળકોના કલ્યાણની સંભાળ રાખવા માટે પિતા યોગ્ય વ્યક્તિ નથી. એવા દાવા કરવામાં આવે છે કે પિતા બિનજવાબદાર હતા અને જોકે તેઓ તાલીમ પામેલા ફિઝિયોથેરાપિસ્ટ હતા, તેમણે કામ કરવાનું બંધ કરી દીધું હતું અને દારૂના વ્યસની અને વધુ પડતા ધૂમ્રપાન કરનાર બની ગયા હતા, જેના પરિણામે તેમના અગાઉના લગ્ન નિષ્ફળ ગયા હતા અને છૂટાછેડામાં પરિણમ્યા હતા. પિતા પોતાની સંભાળ કેવી રીતે રાખતા હતા તે દર્શાવવા માટે ફોટોગ્રાફ્સ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. જવાબમાં એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે પિતાએ અઘોરી પંથની દીક્ષા લીધી હતી અને કેટલાક વર્ષોથી તંત્ર મંત્ર વિધાનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. આ દાવાને સાબિત કરવા માટે ફોટોગ્રાફ્સ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. એવી દલીલ પણ કરવામાં આવી છે કે પિતાને તેમની નશાની હાલતમાં બંને બાળકોને દુરુપયોગ કરવાની આદત હતી અને તે બે બાળકો, વાસ્તવમાં, પિતા સાથે કોઈપણ સંબંધ રાખવા તો દૂર, તેમની સાથે વાતચીત કરવાથી પણ ડરતા હતા.

[૧૩] આ એફિડેવિટના ફકરા ૨૨ માં એક ચોક્કસ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પિતાએ ૨૬.૦૮.૨૦૨૫ ના રોજ તેમના માતા-પિતાના ઘરે બળજબરીથી પ્રવેશ કર્યો હતો અને હોબાળો મચાવ્યો હતો જેણે બાળકોને ડરાવી દીધા હતા અને તેમને આઘાત પહોંચાડ્યો હતો. પેન ડ્રાઈવ રજૂ કરીને રેકૉર્ડ પર સદર ઘટનાનો

વિડિયો મૂકવા માટે ૧૬ ઓક્ટોબર ૨૦૨૫ ના રોજ એક એફિડેવિટ પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને એફિડેવિટમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ તેમના માતા-પિતાના ઘરે ગયા હતા ત્યારે પિતાનું આક્રમક વર્તન રેકૉર્ડ પર મૂકવા માટે તે રજૂ કરવામાં આવી રહ્યું છે, જેના કારણે બાળકોને આઘાત લાગ્યો હતો. અમારા મતે, વિડિયો પર રેકૉર્ડ થયેલા પિતાના વર્તન વિશે કોઈ અવલોકન નોંધવું બિનજરૂરી રહેશે કારણ કે કોઈપણ પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો મુકદ્દમાનો નિર્ણય લેવા માટે પૂરતી છે.

[૧૪] અહીં એ જણાવવું પ્રાસંગિક રહેશે કે જવાબ દાખલ થયા પછી અને બાબતની સુનાવણી થયા પછી, પિતાને જવાબના જવાબમાં ફરીથી અરજી (rejoinder) દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી હતી.

[૧૫] મૂળ અરજદાર દ્વારા ફરીથી અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે. તેના સંબંધિત ભાગો નીચે મુજબ છે:—

"૬. ફરિયા નં. ૫ માં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે "બંને બાળકો જન્મથી પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ દ્વારા સતત રહે છે અને તેમની સંભાળ રાખવામાં આવે છે. તેમનું શિક્ષણ, તબીબી સંભાળ અને ઉછેર સંપૂર્ણપણે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ભોગવવામાં આવ્યો છે" તે તથ્યોનું દમન છે. અગાઉ વર્તમાન અરજદાર પણ તેમની પ્રથમ પત્ની અને બાળકો સાથે સંયુક્ત પરિવારમાં પ્રતિવાદીઓ સાથે રહેતા હતા અને તેઓ સંયુક્ત રીતે બાળકોની સંભાળ રાખતા હતા અને ઘરના ખર્ચ સહિત તમામ ખર્ચાઓ અને દર મહિને તેઓ વર્તમાન પ્રતિવાદીઓને રોકડમાં પૈસા આપતા હતા. વધુમાં વર્તમાન અરજદારના આચરણ અંગેના તમામ આક્ષેપો માત્ર

સામાન્ય પ્રકારના આક્ષેપો છે જે આ માનનીય કોર્ટને પ્રભાવિત કરવા માટે કરવામાં આવ્યા છે.

ફકરા નં. ૧૦.૨ માં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો મુજબ કે બંને બાળકો સતત પ્રતિવાદી નં. ૩, ૫ અને ૬ સાથે રહે છે, જેઓ તેમના ઉછેર માટે સંપૂર્ણપણે જવાબદાર છે અને શાળા, ટ્યુશન અને અન્ય જરૂરિયાતો માટેનો તમામ ખર્ચ સતત પ્રતિવાદી નં. ૫ અને ૬ દ્વારા ભોગવવામાં આવ્યો છે તે સંપૂર્ણપણે ખોટું અને બનાવટી છે. તથ્યની વાત એ છે કે જન્મથી વર્તમાન અરજદાર પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ સાથે સંયુક્ત પરિવારમાં રહેતા હતા જ્યાં સુધી તેમણે બીજી પત્ની સાથે લગ્ન ન કર્યા અને શીર્ષક કલમમાં ઉદ્દેખિત ભાડાના સ્થળે રહેવા ન ગયા અને ફેમિલી ફ્રેન્ડ્સ અને સંબંધીઓના સૂચન પર બાળકો મર્યાદિત સમય માટે પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખ્યું કારણ કે નવીનીકરણ અને ફર્નિચરનું કામ ચાલુ હતું અને વર્તમાન અરજદાર દરરોજ મુલાકાત લેતા હતા અને શાળાએથી લેવા અને મૂકવા આવતા હતા અને ત્યારબાદ તેમને ફરવા માટે અને નવા ઘરે લઈ જતા હતા જેથી તેઓ તેમની માતા સાથે આરામદાયક રહી શકે અને બાળકો પણ તેમની નવી માતા સાથે ખુશ હતા અને નવા ઘરે આવવા લાગ્યા હતા અને તેમની સાથે ગુણવત્તાયુક્ત સમય વિતાવ્યો હતો અને સાંજે વર્તમાન અરજદાર તેમને પ્રતિવાદી નં. ૩ થી ૬ ને ત્યાં મૂકી આવતા હતા. વધુમાં બાળકો અને અરજદારના માતા-પિતાનો તમામ ખર્ચ વર્તમાન અરજદાર દ્વારા સંભાળવામાં આવતો હતો અને તેઓ બાળકો અને પરિવારના સભ્યના શાળાના શિક્ષણ અને અન્ય ખર્ચ માટે રોકડમાં પૈસા આપતા હતા અને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જોડવામાં આવેલી તમામ ચુકવણી રસીદો રોકડમાં ચૂકવવામાં આવી છે અને ક્યાંય પણ તે લખેલું નથી કે કોણે ચૂકવણી કરી છે અને તેને પ્રતિવાદી નં. ૫ અને ૬ દ્વારા ચૂકવવામાં આવી હોવાનું માની શકાય નહીં.

વધુમાં ફક્ત ૧૦.૫ માં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો કે વર્તમાન અરજદારે દબાવી દીધું છે કે બીજી પત્નીને બે બાળકો છે અને એક બાળકનું નામ આર્યન ચિન્મય વિદ્યાલય કોચી ખાતે હોસ્ટેલમાં મોકલવામાં આવ્યું છે (તે ચિન્મય ઇન્ટરનેશનલ રેસિડેન્શિયલ સ્કૂલમાં અભ્યાસ કરે છે અને વિશ્વની ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ વચ્ચે ૧૫મો ક્રમ ધરાવે છે) અને નાનો પુત્ર અજ્ઞેત જીડી ગોએન્કા સ્કૂલ સુરતમાં અભ્યાસ કરે છે. તથ્યની વાત એ છે કે મોટો પુત્ર આર્યન લગ્ન પહેલાં હોસ્ટેલમાં અભ્યાસ કરતો હતો અને વર્તમાન અરજદારના લગ્ન પહેલાં તેના સુધારણા અને સર્વાંગી વિકાસ માટે હોસ્ટેલમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને આ કેસ સાથે કોઈ સુસંગતતા નથી કારણ કે તે બીજી પત્નીના બાળકોની કસ્ટડી માટેનો કેસ નથી."

[૧૬] આ રજૂઆતો આમ સૂચવે છે કે પિતા અને તેમના બાળકો તેમના પ્રથમ લગ્ન દરમિયાન પણ તેમના માતા-પિતા અને તેમના ભાઈ-બહેનો સાથે રહેતા હતા અને બાળકોના ઉછેર માટેનો ખર્ચ પિતા, તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો દ્વારા સંયુક્ત રીતે ભોગવવામાં આવતો હતો, જેનો અર્થ એ છે કે માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો તેમના જન્મના સમયથી બાળકોની જવાબદારી લઈ રહ્યા હતા.

[૧૭] આ રજૂઆતો એ પણ સૂચવે છે કે પિતાએ તેમના બીજા લગ્ન પછી તેમના બાળકોને તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો સાથે રહેવાની સ્વૈચ્છિક પરવાનગી આપી હતી. કારણ કે તેઓ સ્વીકારે છે કે બાળકોની ફીની ચુકવણીની રસીદો તેમના માતા-પિતાના કબજામાં હતી અને તેઓ આને સમજાવવા માટે એવી દલીલ કરે છે કે તેમણે તેમની ફીની ચુકવણી માટે તેમના માતા-પિતા અને

ભાઈ-બહેનોને રોકડ રકમ આપી હતી, તેમ છતાં તે સૂચવે છે કે તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો જ હતા જેમણે ખરેખર શાળાને ફી ચૂકવી હતી.

[૧૮] છેલ્લે, આ રજૂઆતો સૂચવે છે કે પિતાએ તેમના બીજા લગ્ન કર્યા તે પહેલાં બીજી પત્નીના મોટા પુત્રને હોસ્ટેલમાં પ્રવેશ આપવાનો સભાન નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

[૧૯] બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે સુરક્ષિત રીતે નિષ્કર્ષ પર આવી શકાય છે કે પિતાએ, તેમના બીજા લગ્ન કરતી વખતે, નિર્ણય લીધો હતો કે તેમના બે બાળકો તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો સાથે રહેશે જેઓ બાળકોની દૈનિક જરૂરિયાતોની સંભાળ રાખતા હતા. વધુમાં, પિતાની બીજી પત્નીએ તેના બીજા લગ્ન પહેલા તેના મોટા પુત્રને હોસ્ટેલમાં પ્રવેશ આપવાનો નિર્ણય લીધો હતો અને તેની સાથે માત્ર તેનું બીજું બાળક રાખવાનો નિર્ણય લીધો હતો.

[૨૦] એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે વિવાદ પિતા, તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનોની વિરુદ્ધ બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી સાથે સંબંધિત હતો, જુલાઈ ૨૦૨૫ ના મહિનામાં આ અરજી રજૂ કરવા પર, આ કોર્ટે ૨૧.૦૮.૨૦૨૫ ના રોજ, બે બાળકો સાથે વાતચીત કરી હતી અને જાણ્યું હતું કે બાળકો દાદા-દાદી અને તેમની કાકીઓની કસ્ટડીમાં આરામદાયક હતા. આ કોર્ટે, સગીર બાળકો તેમના પિતા સાથે જોડાવા માટે તૈયાર ન હતા તે હકીકતને ધ્યાનમાં લઈને, વચગાળાના પગલા તરીકે, પિતાને મુલાકાતના અધિકારો આપ્યા હતા. તે જ સમયે, આ કોર્ટે સમાધાનની શક્યતા શોધવા માટે બાબતને મધ્યસ્થતા (mediation) માટે પણ મોકલી હતી.

[૨૧] કમનસીબે, મધ્યસ્થતા સફળ રહી ન હતી અને મધ્યસ્થીએ અવલોકન કર્યું હતું કે બંને બાળકો તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે જોડાયેલા હતા, અને સંબંધિત તમામ પક્ષકારો સાથે લાંબી વાતચીત છતાં, એક મડાગાંઠ હતી.

[૨૨] ત્યારબાદ, કોર્પસને નિયમિત ધોરણે શાળામાં હાજરી આપવાની મંજૂરી આપવા માટે નિર્દેશ જારી કરવાની માંગ કરતી અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી છે.

[૨૩] સગીર પુત્રી સાથે વાતચીત કરવા અને તે જાણવા માટે કે શું તે જી. ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરત અથવા એચ. એમ. બી. સરદાર હાઈ સ્કૂલ જ્યાં તેનો ભાઈ એકરાજ અભ્યાસ કરતો હતો ત્યાં અભ્યાસ ચાલુ રાખવા ઇચ્છતી હતી કે કેમ તે જાણવા માટે પણ એક અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

[૨૪] ત્યારબાદ, આ કોર્ટે ફરી એકવાર બે સગીર બાળકો સાથે વાતચીત કરી અને પિતા અને તેમની બીજી પત્ની સાથે પણ વાતચીત કરી. આ વાતચીત દરમિયાન, બંને બાળકોએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ તેમના પિતા સાથે રહેવા ઇચ્છતા નથી અને તેઓ તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે આરામદાયક હતા. તે તેમની પાસેથી પણ જાણવા મળ્યું છે કે, તેઓ જન્મ્યા ત્યારથી, તેઓ તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે રહેતા હતા અને તેઓ હંમેશા તેમના દ્વારા ઉછર્યા હતા. તેઓએ પિતા વિરુદ્ધ અમુક નિવેદનો પણ કર્યા, જે બાબતની સંવેદનશીલતાને જોતા અમે રેકૉર્ડ પર મૂકવા માંગતા નથી.

[૨૫] જે હોય તે, અમારી વાતચીતમાંથી જે બહાર આવે છે તે એ છે કે બે સગીર બાળકો, જેઓ પિતાની સંમતિથી દાદા-દાદી અને તેમની કાકીઓ સાથે રહેતા હતા તે સ્વીકૃત રીતે, તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે રહેવામાં આરામદાયક હોવાનું સ્પષ્ટપણે જણાવી રહ્યા છે અને તેમની સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખવામાં ખુશ છે.

[૨૬] જો કે, પિતા અને તેમની બીજી પત્ની ઈચ્છે છે કે બંને બાળકોની કસ્ટડી તેમને સોંપવામાં આવે, તે સ્પષ્ટ ધારણા પર કે પિતા કુદરતી વાલી છે અને તેમની સંભાળ રાખવા માટે હકદાર છે.

[૨૭] સગીર બાળકોની કસ્ટડી અંગેની આવી પરિસ્થિતિમાં કાનૂની સ્થિતિ જણાવવી પડશે.

[૨૮] માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે તેજસ્વિની ગૌડ અને અન્ય વિરુદ્ધ શેખર જગદીશ પ્રસાદ તિવારી અને અન્યના કેસમાં (૨૦૧૯) ૭ SCC ૪૨ માં અહેવાલ આપ્યો છે કે નીચે મુજબ રાખવામાં આવ્યું છે:—

"૧૪. હેબિયસ કોર્પસની રિટ એ ગેરકાયદેસર અથવા અયોગ્ય અટકાયતમાંથી તાત્કાલિક મુક્તિનું અસરકારક સાધન પૂરું પાડીને વિષયની સ્વતંત્રતા સુરક્ષિત કરવા માટેનો એક વિશેષાધિકાર છે. રિટ સગીરને તેના વાલીને જ્યારે ખોટી રીતે વંચિત રાખવામાં આવે ત્યારે તેની કસ્ટડી પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે પણ તેનો પ્રભાવ વિસ્તૃત કરે છે. જે વ્યક્તિ તેની કાનૂની કસ્ટડી માટે હકદાર નથી તેના દ્વારા સગીરની અટકાયતને સગીર બાળકની કસ્ટડીનો નિર્દેશ આપતી રિટ મંજૂર કરવાના હેતુ માટે ગેરકાયદેસર અટકાયતની સમકક્ષ ગણવામાં આવે છે. એવી

વ્યક્તિ પાસેથી સગીરની કસ્ટડીની પુનઃસ્થાપના માટે જે વ્યક્તિગત કાયદા મુજબ, તેનો કાનૂની અથવા કુદરતી વાલી નથી, યોગ્ય કેસોમાં, રિટ કોર્ટને અધિકારક્ષેત્ર છે.

૧૯. હેબિયસ કોર્પસની કાર્યવાહી કસ્ટડીની કાયદેસરતાને ન્યાયી ઠેરવવા અથવા તપાસવા માટે નથી. હેબિયસ કોર્પસની કાર્યવાહી એક માધ્યમ છે જેના દ્વારા બાળકની કસ્ટડી કોર્ટના વિવેકબુદ્ધિને સંબોધવામાં આવે છે. હેબિયસ કોર્પસ એક વિશેષાધિકાર રિટ છે જે એક અસાધારણ ઉપાય છે અને રિટ જારી કરવામાં આવે છે જ્યાં ચોક્કસ કેસના સંજોગોમાં, કાયદા દ્વારા પૂરો પાડવામાં આવેલ સામાન્ય ઉપાય ક્યાં તો ઉપલબ્ધ નથી અથવા બિનઅસરકારક છે; અન્યથા રિટ જારી કરવામાં આવશે નહીં. બાળ કસ્ટડીના બાબતોમાં, રિટ મંજૂર કરવામાં હાઈકોર્ટની સત્તા માત્ર એવા કેસોમાં લાયક છે જ્યાં એવી વ્યક્તિ દ્વારા સગીરની અટકાયત કરવામાં આવે છે જે તેની કાનૂની કસ્ટડી માટે હકદાર નથી. સર્વોચ્ચ અદાલત અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પ્રશ્નાર્થ મુદ્દા પરના નિવેદનને ધ્યાનમાં લેતા, અમારા મતે, બાળ કસ્ટડીના બાબતોમાં, હેબિયસ કોર્પસની રિટ જાળવી શકાય તેવી છે જ્યાં તે સાબિત થાય છે કે માતા-પિતા અથવા અન્ય દ્વારા સગીર બાળકની અટકાયત ગેરકાયદેસર હતી અને કાયદાના કોઈ અધિકાર વિના હતી.

૨૦. બાળ કસ્ટડીના બાબતોમાં, સામાન્ય ઉપાય માત્ર હિંદુ લઘુમતી અને વાલીપણું અધિનિયમ અથવા ગાર્ડિયન અને વોર્ડ્સ એક્ટ હેઠળ છે જે પણ કેસ હોય. ગાર્ડિયન અને વોર્ડ્સ એક્ટ હેઠળની કાર્યવાહીમાંથી ઉદ્ભવતા કેસોમાં, કોર્ટનું અધિકારક્ષેત્ર તે નક્કી કરવામાં આવે છે કે સગીર સામાન્ય રીતે તે વિસ્તારમાં રહે છે કે જેના પર કોર્ટ આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે. ગાર્ડિયન અને વોર્ડ્સ એક્ટ હેઠળની તપાસ અને રિટ કોર્ટ દ્વારા સત્તાનો ઉપયોગ કે જે સ્વભાવે સંક્ષિપ્ત છે તે વચ્ચે નોંધપાત્ર તફાવત છે. શું મહત્વનું છે તે બાળકની કલ્યાણ છે. રિટ

કોર્ટમાં, અધિકારો માત્ર એફિડેવિટના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે. જ્યાં કોર્ટ એવા મતના છે કે વિગતવાર તપાસની જરૂર છે, કોર્ટ અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે અને પક્ષકારોને સિવિલ કોર્ટનો સંપર્ક કરવા નિર્દેશ આપી શકે છે. માત્ર અસાધારણ કેસોમાં જ, સગીરની કસ્ટડી માટેના પક્ષકારોના અધિકારો હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજી પર અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને નક્કી કરવામાં આવશે."

[૨૯] આ અભિપ્રાય સોમપ્રભા રાણા અને અન્ય વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં (૨૦૨૪) ૯ SCC ૩૮૨ માં અહેવાલ મુજબ સ્વીકારવામાં આવ્યો છે અને પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે. નીચે મુજબના માર્ગદર્શિકા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે:—

"૯. આ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયો વાંચ્યા પછી, મુદ્દા પર સ્થાયી કાયદાના વ્યાપક પ્રસ્તાવોને નીચે મુજબ સારાંશ આપી શકાય છે:

૯.૧. હેબિયસ કોર્પસની રિટ એ વિશેષાધિકાર રિટ છે. તે એક અસાધારણ ઉપાય છે. તે એક વિવેકાધીન ઉપાય છે;

૯.૨ હાઈકોર્ટને હંમેશા કેસના તથ્યોના આધારે રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ ન કરવાની વિવેકબુદ્ધિ હોય છે. તે બધું વ્યક્તિગત કેસોના તથ્યો પર આધારિત છે;

૯.૩ જો હાઈકોર્ટ, હેબિયસ કોર્પસની અરજીમાં, શોધે છે કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા બાળકની કસ્ટડી ગેરકાયદેસર હતી, તો આપેલા કેસમાં, હાઈકોર્ટ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે જો હાઈકોર્ટ એવા મતના હોય કે જે તબક્કે હેબિયસ કોર્પસની માંગ કરવામાં આવી હતી, તે સગીરની કસ્ટડીને ખતેલ પહોંચાડવા માટે તેના કલ્યાણ અને હિતમાં રહેશે નહીં; અને

૯.૪ જ્યાં સુધી સગીર બાળકોની કસ્ટડી અંગેના નિર્ણયનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એકમાત્ર સર્વોચ્ચ વિચારણા એ સગીરનું કલ્યાણ છે. પક્ષકારોના અધિકારોને બાળકના કલ્યાણને ઓવરરાઈડ કરવા દેવા જોઈએ નહીં. આ સિદ્ધાંત સગીર સંબંધિત હેબિયસ કોર્પસની માંગ કરતી અરજી પર પણ લાગુ પડે છે."

[૩૦] તેજસ્વિની ગૌડ (સુપ્રા) માં લેવામાં આવેલા આ અભિપ્રાયની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્મલા વિરુદ્ધ કુલવંત સિંહ અને અન્યના કેસમાં (૨૦૨૪) ૧૦ SCC ૫૯૫ માં નીચે મુજબના શબ્દોમાં પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે:—

"૨૭. આમ જોઈ શકાય છે કે સગીર બાળકની કસ્ટડીની બાબતોમાં હેબિયસ કોર્પસ અરજીની જાળવણીક્ષમતા અંગે કોઈ સખત અને ઝડપી નિયમ નક્કી કરી શકાતો નથી. રિટ કોર્ટે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ કે નહીં તે દરેક કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર આધારિત રહેશે."

[૩૧] તેથી ઉપરોક્ત પરથી સ્પષ્ટ છે કે કાયદો સારી રીતે સ્થાયી છે કે બાળકોની કસ્ટડી સુરક્ષિત કરવા માટે હેબિયસ કોર્પસની રિટ દાખલ કરી શકાતી નથી, ખાસ કરીને જ્યારે બાળકોની કસ્ટડી કાયદેસર રીતે અન્યની પાસે હોય.

[૩૨] વર્તમાન કેસમાં, જેમ ઉપર પહેલેથી જ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે, પિતા દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે તેમણે સ્વૈચ્છિક રીતે તેમના બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી તેમના માતા-પિતા અને બહેનોને સોંપી દીધી હતી. જો બે સગીર બાળકોના પિતાએ તેમના બાળકોને તેમના માતા-પિતા અને તેમની

કાકીઓ સાથે રહેવાની પરવાનગી આપી હોય, તો તે સ્પષ્ટ છે કે દાદા-દાદી અને કાકીઓ દ્વારા બે બાળકોની કસ્ટડીને કાયદેસર ગણવી પડશે.

[૩૩] તે પણ સ્પષ્ટ છે કે બાળકોની કસ્ટડી પિતાના માતા-પિતા અને તેમના ભાઈ-બહેનો સાથે ચાલુ રાખવાની પરવાનગી માત્ર એટલા માટે આપવામાં આવી હતી કારણ કે પિતાએ બીજી વાર લગ્ન કર્યા હતા અને બીજી પત્નીને પણ અગાઉના લગ્નથી બે બાળકો હતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વર્તમાન કેસના સંદર્ભથી તે સ્પષ્ટ છે કે પિતા તેમના બે સગીર બાળકોના ઉછેરનો બોજ ઉઠાવવા ઈચ્છતા ન હતા અને ઈચ્છતા હતા કે બે બાળકોની સંભાળ તેમના માતા-પિતા અને ભાઈ-બહેનો દ્વારા લેવામાં આવે.

[૩૪] કારણ કે તે સ્પષ્ટ છે કે દાદા-દાદી અને તેમની કાકીઓ દ્વારા બે બાળકોની કસ્ટડી પિતાની સંમતિનું પરિણામ હતી અને તે કાયદેસર પણ હતી, તેથી કાયદામાં એવું કહી શકાય નહીં કે તેમને તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે અટકાયતમાં રાખવામાં આવ્યા છે. તેથી તે સ્પષ્ટ છે કે હેબિયસ કોર્પસ અધિકારક્ષેત્રને આહવાન કરવાની પ્રાર્થના, જે એક વિશેષાધિકાર રિટ છે, તે જાળવી શકાય તેવી નથી.

[૩૫] હેબિયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવા માટે, કોર્ટ સંતુષ્ટ હોવી જોઈએ કે ફરિયાદ કરાયેલ કસ્ટડી ગેરકાયદેસર છે, એટલે કે, કાયદાના અધિકાર વિના, અથવા સગીરને એવી વ્યક્તિ દ્વારા અટકાયતમાં રાખવામાં આવે છે જે આવી કસ્ટડી માટે હકદાર નથી. વર્તમાન કેસમાં, સ્વીકૃત સ્થિતિ એ છે કે પિતાએ સ્વૈચ્છિક રીતે બે બાળકોને તેમના માતા-પિતા અને બહેનોની સંભાળમાં સોંપ્યા

હતા, અને સદર વ્યવસ્થા છૂટાછેડાના હુકમનામા પછી પણ અને તેમના બીજા લગ્ન સુધી considerable સમય સુધી ચાલુ રહી હતી. આવી સ્વૈચ્છિક સોંપણીને કોઈ પણ રીતે ગેરકાયદેસર અથવા અનધિકૃત અટકાયત તરીકે ગણી શકાય નહીં.

[૩૬] અહીં એ જણાવવું પણ પ્રાસંગિક રહેશે કે ગાર્ડિયન એન્ડ વોર્સ એક્ટ, ૧૮૮૦ ની કલમ ૨૫ જે સગીરોના કસ્ટડી સાથે સંબંધિત છે, તે કોર્ટને એવો આદેશ આપવા માટે પરવાનગી આપશે કે વોર્ડને વાલીની કસ્ટડીમાં પરત કરવામાં આવે જો સગીરને ગેરકાયદેસર રીતે દૂર કરવામાં આવે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કાયદો સ્વીકારે છે કે વાલીને કસ્ટડીની પુનઃસ્થાપના ત્યારે જ ઉદ્ભવશે જો સગીરની કોઈ પણ પ્રકારની ગેરકાયદેસર અટકાયત હોય. કારણ કે તત્કાલ કેસમાં, તે જાણવા મળે છે કે બે બાળકોની કસ્ટડી માત્ર કાયદેસર જ નથી પરંતુ પિતા દ્વારા સ્વૈચ્છિક કૃત્યનું પરિણામ છે, પિતા, અધિકાર તરીકે, તેમના બાળકોની કસ્ટડીની પુનઃસ્થાપના માટે માંગી શકતા નથી.

[૩૭] ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે એવા મતના પણ છીએ કે વર્તમાન અરજી હેબિયસ કોર્પસ અરજી તરીકે જાળવી શકાય તેવી રહેશે નહીં, કારણ કે દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે બાળકોની કસ્ટડી "ગેરકાયદેસર" અથવા "અનધિકૃત અટકાયત" ની મર્યાદાની જરૂરિયાતને સંતોષતી નથી.

[૩૮] અહીં એ જણાવવું પણ સુસંગત રહેશે કે હિંદુ લઘુમતી અને વાલીપણું અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૩ હેઠળ પણ, તે સ્પષ્ટપણે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈપણ વ્યક્તિની વાલી તરીકે નિમણૂકમાં, સગીરનું કલ્યાણ

સર્વોચ્ચ વિચારણા રહેશે. તે પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જો કોર્ટના મતે સદર વાલીપણું સગીરના કલ્યાણ માટે રહેશે નહીં, તો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અથવા વાલીપણાને લગતા કોઈ પણ કાયદા દ્વારા કોઈ પણ વ્યક્તિ વાલીપણા માટે હકદાર રહેશે નહીં.

[૩૯] કારણ કે અમે એવા મતના છીએ કે પિતાએ પોતે જ બે બાળકોની કસ્ટડી તેમના માતા-પિતા અને તેમની બહેનોને સોંપી દીધી હતી કારણ કે તે સગીરોના કલ્યાણમાં હતું, પિતા તે દલીલ કરવા માટે એસ્ટોપ્ડ (estopped) છે કે સગીરોના કલ્યાણને તેમના માતા-પિતા અને તેમની બહેનો સાથે તેમના સતત રહેવાથી અસર થશે.

[૪૦] અન્યથા પણ, અમારી સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પર અને સગીર બાળકો સાથે વાતચીત કરવા પર, તે સ્પષ્ટ છે કે બાળકોનું કલ્યાણ તેમના દાદા-દાદી અને કાકીઓ સાથે તેમના સતત રહેવામાં રહેલું છે જેની સાથે તેઓ જન્મથી રહે છે અને જેમની સાથે તેઓ આરામ, સ્થિરતા અને ભાવનાત્મક સુરક્ષા વ્યક્ત કરે છે. હિંદુ લઘુમતી અને વાલીપણું અધિનિયમની કલમ ૬ હેઠળ કુદરતી વાલી તરીકે પિતાનો દરજ્જો, પોતે, જ્યારે સગીરોનું કલ્યાણ સ્પષ્ટપણે બીજી દિશામાં નિર્દેશ કરે છે ત્યારે તેમને કસ્ટડી માટે હકદાર બનાવવું નથી. આમ, ગુણો પર પણ, અરજદારે દર્શાવ્યું નથી કે હાલની કસ્ટડી વ્યવસ્થાને ખતેલ પહોંચાડવી એ બાળકોના કલ્યાણમાં રહેશે.

[૪૧] આ કેસ સાથે વિદાય લેતા પહેલાં, સગીર પુત્રી ત્રયાક્ષીના પ્રવેશ અંગેની એક ઘટનાની નોંધ લેવી અને યોગ્ય આદેશો પસાર કરવા જરૂરી રહેશે.

[૪૨] એવું જોવામાં આવે છે કે સગીર પુત્રી ત્રયાક્ષી, જે એચ.એમ.બી. સરદાર હાઈ સ્કૂલ, સુરત ખાતે અભ્યાસ કરતી હતી, તેને જી.ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરત ખાતે પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો. જો કે, તેણીના ભાઈ સાથે તેણીના દાદા-દાદી સાથે રહેવા અંગે ઉપર નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા, જી.ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરત ખાતે તેણીના શિક્ષણનું સાતત્ય વ્યવહાર અથવા શક્ય રહેશે નહીં.

[૪૩] અમે, તેથી, અગાઉની શાળા એટલે કે એચ.એમ.બી. સરદાર હાઈ સ્કૂલ, સુરત, જ્યાં સગીર પુત્રી ત્રયાક્ષી અભ્યાસ કરતી હતી, તેને તેણીને ફરીથી પ્રવેશ આપવા અને ત્યાં તેણીનો અભ્યાસ ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવા નિર્દેશ આપીએ છીએ.

[૪૪] અમે જી.ડી. ગોએન્કા ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલ, સુરતને તેણીના ફરીથી પ્રવેશને સરળ બનાવવા માટે જરૂરી શાળા છોડવાનું પ્રમાણપત્ર અને અન્ય દસ્તાવેજો, પિતા અથવા દાદા-દાદી તરફથી કોઈપણ ઔપચારિક વિનંતીનો આગ્રહ રાખ્યા વિના, સીધા એચ.એમ.બી. સરદાર હાઈ સ્કૂલ, સુરતને પૂરા પાડવા પણ નિર્દેશ આપીએ છીએ. આ આદેશ ત્રયાક્ષીના અભ્યાસના સાતત્યને સરળ બનાવવા માટે પસાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.

[૪૫] ઉપર જણાવેલ કારણોસર, વર્તમાન રિટ અરજીને મનોરંજન કરી શકાતી નથી અને તેને ઉપરના નિર્દેશને આધીન બરતરફ કરવામાં આવે છે.

[૪૬] તમામ પડતર સિવિલ અરજીઓ રેકૉર્ડ પર મોકલવામાં આવે છે.

સહી / –
(એન.એસ. સંજય ગોડા, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી / –
(ઉત્કર્ષ ઠાકોરભાઈ દેસાઈ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.